

Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till: kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

Remissvar

Datum: 2025-06-13

Er referens: KN2024/01912

Diariernr: SSM2025-5817

Dokumentnr: SSM2025-5817-2

Handläggare: Mathias Häggblom

Telefon: 08-799 44 85

Promemorian En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar

SSM lämnar följande synpunkter.

1.1.1 En ansökan om regeringens godkännande

SSM tillstyrker förslaget och ser positivt på att ansökans innehåll har preciserats.

SSM konstaterar att punkterna 3 och 4 i 21 § i den föreslagna lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar (godkännandelagen) saknas i den motsvarande bestämmelsen om tillåtlighetsprövning 17 kap. 6 a § miljöbalken. SSM anser att det bör belysas om detta beror på att tillåtlighetsprövningen kräver en miljökonsekvensbeskrivning som behandlar frågor om avfall och beredskap. SSM anser att det i promemorian saknas en tydlig beskrivning av orsaken till skillnaderna, även om skillnaden i bedömningen av avfallsfrågor och beredskap i godkännandeprövningen respektive tillåtlighetsprövningen kan vara rimlig.

SSM anser, i linje med vad myndigheten har framfört i yttrande över betänkandet SOU 2025:7, att det föreslagna prövningssystemets konsekvenser för andra kärntekniska anläggningar än kärnkraftsreaktorer inte är tillräckligt belysta.

SSM vill upplysa om att ansökningar om och regeringens beslut om plan eller om godkännande av kärntekniska anläggningar kan komma att omfattas av skyldigheter enligt Sveriges internationella åtaganden inom kärnämneskontroll. Det är därför viktigt att berörda myndigheter får information om såväl ansökningar som eventuellt upphävande av plan.

1.1.3 En strategisk miljöbedömning ska göras

SSM tillstyrker bestämmelserna i 20 och 21 §§ godkännandelagen. SSM ser positivt på att få yttra sig om berättigande, metod för hantering av avfall samt om anläggningens lämplighet utifrån beredskapsperspektiv.

Avseende berättigandebedömning vill SSM lyfta att berättigandebedömning enligt författningskommentaren till 1 kap. 10 § strålskyddslagen (2018:396) (prop. 2017/18:94, s. 128 f. och s. 133) innebär att den sammantagna skadan från verksamheten ska vägas mot den sammantagna nyttan av den. Detta inkluderar även förberedelserna och behovet av eventuella beredskapsåtgärder. Bedömningen är inte begränsad till skadliga hälsoeffekter på grund av exponering för joniserande strålning och SSM kan i detta samman-

Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

SE-171 16 Stockholm
Solna strandväg 96

Tel:+46 8 799 40 00
Fax:+46 8 799 40 10

E-post: registrator@ssm.se
Webb: stralsakerhetsmyndigheten.se

hang främst uttala sig om de nackdelar som verksamheten kan medföra från strålskyddssynpunkt. SSM konstaterar också att det enligt 3 kap. 1 § strålskyddslagen är ”en verksamhet” som ska bedömas berättigad, vilket innebär en annan form av berättigandebedömning än den som i promemorian föreslås gälla för kärntekniska anläggningar (”typ av verksamhet”).

SSM anser att det bör framgå av lag att regeringens berättigandebedömning, enligt så väl godkännandelagen som miljöbalken, ersätter SSM:s bedömning enligt strålskyddslagen om en verksamhet med joniserande strålning är berättigad. För att SSM:s prövning av en kärnteknisk verksamhet ska vara bunden av regeringens berättigandebedömning bör den motsvara en berättigandebedömning enligt 3 kap. 1 § och 6 kap. 9 § strålskyddslagen.

SSM ser ett behov av en bestämmelse som tillåter vilandeförklaring av pågående prövning enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) i väntan på regeringens berättigandebedömning, när denna sker enligt 17 kap. 6 a § miljöbalken.

SSM ser också behov av ett klagande kring bedömningen av om en verksamhet inte längre är berättigad. Det bör framgå om SSM exempelvis kan återkalla ett tillstånd för en verksamhet som myndigheten inte längre bedömer som berättigad när det är regeringen som gjort den ursprungliga berättigandebedömningen.

Vidare vill SSM framhålla att information om möjliga utsläpp av radioaktiva ämnen kommer att vara relativt begränsad i det initiala skedet vid ansökan till regeringen enligt godkännandelagen. Det kommer därför finnas en osäkerhet i ett uttalande om beredskapsfrågan. I en ansökan till regeringen ska den sökande ange om det ska finnas en inre och en yttre beredskapszon, vilken ungefärlig utsträckning de maximalt kan ha och vilka skyddsåtgärder som ska förberedas inom respektive zon. Detta innebär indirekt att den sökande föreslår inplacering i beredskapskategori 1, 2 eller 3 (vilka definieras i Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter [SSMFS 2018:1] om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning), vilket i sin tur förutsätter att metoder och förutsättningar för att bestämma detta finns tillgängliga både för dem som ska bereda en ansökan samt de myndigheter som ska granska ansökan.

SSM noterar att den föreslagna godkännandelagen inte innehåller mandat för regeringen att meddela föreskrifter om de förfaranden som lagen reglerar.

SSM konstaterar att bestämmelsen i 23 § godkännandelagen medger återkallelse av godkännande endast mot bakgrund av Sveriges säkerhet. SSM saknar ett resonemang kring om det kan finnas andra skäl att återkalla ett godkännande, exempelvis att det framkommer uppgifter som innebär att en beredskapszon kraftigt behöver utökas och därmed påverkar fler kommuner.

1.3 Övriga ändringar

SSM anser, som framförts i tidigare remissvar över betänkandet SOU 2025:7, att det bör införas en möjlighet för allmän förvaltningsdomstol att överlämna en fråga till mark- och miljödomstolen motsvarande den möjlighet som finns idag att lämna över till regeringen, se 9 och 14 a §§ lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar. Det kan uppstå situationer där ett beslut som har meddelats både med stöd av strålskyddslagen och av kärntekniklagen överklagas, vilket ger upphov till överklaganden i båda domstolarna.

SSM efterfrågar också en tydligare beskrivning av några aspekter av förslaget att beslut enligt kärntekniklagen ska överklagas till mark- och miljödomstolen. SSM konstaterar att mark- och miljödomstolen vid tillståndsprövning enligt miljöbalken kommer att pröva frågor avseende joniserande strålning som första instans. Mark- och miljödomstolen kan också som överprövande instans komma att pröva frågor avseende joniserande strålning enligt kärntekniklagen samt, om frågan har överlämnats från förvaltningsrätten, även enligt strålskyddslagen. Även om prövningarna avser olika saker och utifrån olika författningar kommer underlaget för prövningarna till stor del att vara detsamma. SSM anser att frågor om jäv därför bör belysas i det kommande lagstiftningsarbetet. SSM noterar vidare att myndigheten, till skillnad från om överklagandet går till regeringen eller förvaltningsrätten, i vissa fall inte kommer att vara motpart i ett överklagande till mark- och miljödomstolen (se 5 kap. 2 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar).

SSM noterar också att förslaget om att beslut enligt kärntekniklagen ska överklagas till mark- och miljödomstolen innebär att det inte finns något undantag för regeringens beslut enligt kärntekniklagen. Om avsikten är att regeringen även fortsatt ska besluta om tillstånd för de situationer som omfattas av 5 a § bör bestämmelsen om överklagande omformuleras till att *Ett beslut av en lokal säkerhetsnämnd om en begäran enligt 21 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Beslut enligt denna lag som har fattats av den myndighet som regeringen bestämmer får överklagas till mark- och miljödomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.*

Övriga synpunkter

SSM konstaterar att förslagen i promemorian kommer att påverka myndighetens verksamhet. Det rör bland annat förslagen om att det ska finnas två parallella spår vid ansökan om tillstånd för kärntekniska anläggningar som föranleder olika hantering vid myndigheten, samt myndighetens delaktighet i beredningen av ansökningar om godkännande. SSM konstaterar att det kan komma att påverka myndighetens resursbehov på såväl kort som längre sikt.

I detta ärende har generaldirektören Michael Knochenhauer beslutat. Utredaren Mathias Häggblom har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Johan Friberg, chefsjuristen Kim Elofsson, avdelningschefen Catarina Danestig Sjögren och verksjuristen Anna Haraldsson deltagit.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Michael Knochenhauer

Mathias Häggblom